

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Io. Rvdolph. Engav Ivrivm D. & P.P.O. In Academia Ienensi
Elementa Ivris Criminalis Germanico-Carolini**

Engau, Johann Rudolph

Jenae, MDCCXLVIII.

VD18 12413879

Tit. XXII. De Sententia, Eivsque Conceptione.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10011

queat, uix ulla superesse indicia legitima (S. CCLXIV, 2.) k).

TIT. XXII.
DE SENTENTIA,
EIVSQUE CONCEPTIONE.

§. CCLXXIV.

Sententiam laturus debet (1) bonus, & ab omni corruptione alienus esse (S. XXXIII.); (2) facti, quod acta * & probata exhibent, qualitatem perpendere l), & (3) si quid dubii superesse uidetur, ea adornare, quibus illud solui posse putat.

Sententia criminalis debet
1) actis &

* Vix pronuntiando attendere potest ad factum, quod sibi aliunde, quam ex actis cognitum.

§. CCLXXV.

Porro disquirere debet, num factum illud, quod ex actis didicit comprehendatur sub legibus illius præsertim loci, ubi peractum est (lib. I. S. LXXXVI). Vnde formula: darauf solchen Acten gemäß und in Rechten gegründet.

legibus re-
spondere,

§. CCLXXVI.

Vnde intelligere potes (1) cur *interlocutorie* tantum sententiæ locus sit, (a) ubi ordo procedendi neglectus aut interruptus est; (b) ubi quid dubii superest circa delictum commissum, illius qualitatem

siue inter-
locutoria
fit

E e 2 uel

k) IDEM c. l. c. XI. nr. 3. seq.

l) KRESS de ration. decid. c. V. §. 6. 7.

uel auctorem. *Illo* casu defectus sup-
plendus & futurus procedendi ordo di-
rigendus est; *hoc* uero præscribenda sunt
ea omnia, quæ ad dubium soluendum &
ueritatem eruendam facere uidentur.

§. CCLXXVII.

f. defini-
tiua.

Sic quoque intelliges (2) cur causa non
nisi plene discussa & satis cognita *decidi*
queat, ideoque (3) pronuntians debeat
ad omnes causas, quæ uel exasperant, uel
mitigant pœnam ordinariam attendere,
atque (4) non nisi eum *condemnare*,
quem uel legitima probatio *m*), uel qua-
lificata confessio prodit dolosum aucto-
rem delicti, de cuius corpore satis con-
stat ex actis (§. CCLXXIV. *); (5) cur
alius *plene*, alius *ab instantia* tantum sit
absoluendus; (6) cur sententia contra
acta, aut ius in thesi lata, sit nulla *n*); (7)
cur non debeat semper respondere accu-
satoris petito.

§. CCLXXVIII.

2) esse cer-
ta;

Sit porro sententia *certa*. Vbi enim
incerta est, declaratione adhuc indiget,
ut si ex ea non constet, quousque tendat
absolutio, aut quo pœnæ genere reus ad-
ficiendus sit *o*).

§. CCLXXIX.

m) C. C. art. 69.

cif. 337.

n) LYNCKER *de*

o) C. C. art. 192.

§. CCLXXIX.

Sententiam ipsi iudices concipere que-
unt, ubi (a) in *supremis* confident *dica-* Eam ferunt
stis, aut (b) illud tantum quæritur: *num* uel ipsi iu-
locus sit incarcerationi & responsioni ad ar- dices
ticulos inquisitionales?

§. CCLXXX.

Contra, neque præfecti, directores iu- uel extræ-
dicio- rum ad nobiles spectantium, & ma- nei ICti,
gistra- tus oppidanus ullam de purgatio-
ne p), uel pœna criminali q), neque su-
periores iudices illam, quæ defensio-
nem rei sequitur r), ferre queunt senten-
tiam. His enim in casibus acta mittenda
sunt ad ICtos s), & quidem, quod praxis
uult fere uniuersalis, ad Scabinatus * alia-
que ICtorum collegia, non ad singula-
res Dd. t).

* Olim iudex consulebat *scabinos* cuiusque iudiciû
(§. XXVI.) MEINDERS *de iudic. cent. c. 4. §.*
17. p. 62. & p. 172. & mallatos, qui iudicium
circumstabant. IDEM cit. tr. pag. 53. 84. seq.
132. Ex illo autem tempore, quo ad ignorantia
asylum recurrere cœperunt scabini, factum est, ut
scabini in aliis ciuitatibus collegium formantes
Ee 3 consule-

p) KRESS ad C. C. art. 57. §. 3. BERGER *El. Iur. Cr. suppl. p. II.* r) KRESS ad a. 47. §. 8.
obl. 27. s) C. C. art. 219. §. 3.
q) C. C. a. 91. 146. t) CARPZOV *proc. crim. qu. 116. nr. 22.*
148. 178. OLDEKOP *WERNHER enunc. 85.*
obl. crim. I, 7.

confulerentur. Inter scabinatus olim celeberrimi erant Magdeburgensis, Halensis *KRESS de ration. decid. c. 1. §. 10.* Dohnenensis &c. hodie uero Halensis, Lipsiensis & Wittebergensis, quo regulariter mittuntur causæ criminales, si quæ decidendæ. *THOENNIK. c. 1. c. XIV. nr. 12 Kayser prax. crim. p. m. 584. seq.* Disputationem propterea inter Scabinatum & Facultatem iuridicam Lipsiensem habitam, atque illius fama, enarrat *WABST Nachricht von des Churf. Sachsen ertziger Verfassung der hohen und niedern Justitz lect. 2. c. 15. §. 3. seq.*

§. CCLXXXI.

Scabinatus, Facultates & quævis collegia, quibus facultas de iure respondendi data est, suo *sigillo* *, & sua *cera* utuntur, gaudent *communi arca*, &, quæ necessaria habent, condunt *statuta*.

* *Sigillum Halensium* Scabinorum olim exhibebat in cera flaua effigiem saluatoris nostri ad extremum iudicium uenientis, hodie uero in cera rubra sceptrum Brandenburgicum. *OCKEL de palat. reg. th. 149.* *Lipsienses* olim utebantur quinque turribus flauæ cære impressis, post Augusti uero Elect. tempora effigiem Themidos, dextra gladium sinistra libram tenentis, impresserunt cære miniata. *BRUMMER de Scabinis c. IX. §. 8.*

§. CCLXXXII.

ii præsertim, quos consuli iu-

Ea præsertim collegia, quæ (1) adhuc consuluit, die *Oberhofe u*), aut (2) consuli iu-

u) C. C. C. art. 219. §. 1.

li iubent uel leges uel mores prouincia-
les (§. CCLXXX. *), * & (3) quæ a moresue.
partium studio uidentur esse aliena (§.
CCLXXIV.), consulat iudex crimina-
lis. Itaque (a) acta ad eos ICtos, qui uel
fiscali, uel reo a consiliis fuerunt x), eos-
ue, qui eandem criminalem sententiam
tulerunt, a qua reus se defendere est an-
nifus &c. uix iure transmittuntur y); (b)
contra aliquot ICtorum collegia facultas
excipiendi reo danda est z).

* In præfecturis El. Bauariæ, AEp. Salisburgensis &
Ep. Herbipolensis hoc usu receptum est, ut ad
immediate superiorem toties referre debeat iudex,
quoties aliquid notatu dignum in iudicio crimi-
nali peregit Bayer. N. O. tit. 3. §. 5. BLUM-
LACHER ad a. 7. BECK de centena. c. 7. obf. 4.

§. CCLXXXIII.

Acta integra una cum registraturis & Hi, ubi acta
defensione rei transmittenda sunt. Nudi integra
extractus actorum inquisitionalium atten-
di nequeunt.

§. CCLXXXIV.

Literæ informatoriæ, quas concipit iu- cum literis
dex acta ad extraneos ICtos transmissu informato-
rus, nihil noui contineant. Sunt tamen, riis recepe-
qui runt,

E e 4

x) BRUNNEMANN inq. p. I. p. 578.
proc. inquisit. c. VIII. m. z) BRUNNEMANN
4. n. 10. Anleit. zur vork. Anstell.
y) GRANZ defens. des Inquis. Pr. c. IX. §. 1.

qui in illis naturalem rei statum quin describant nulli dubitant, ast, me iudice, fatius est, hoc ipsum fieri in registratura actis inserta a).

§. CCLXXXV.

concipere
debet legitime, ac

Scabini * uel ICti ubi (1) suo loco & tempore conuenerunt, (2) eorum quilibet ex actis, quæ ad perlustrandum accipit, alibi ore, alibi scriptis ita refert, ut (3) significato ordine, quem iudex procedendo seruauit, sistat facti speciem, & illud præsertim notet caput, quod sententia iam dirimendum est. De hoc (4) quid ex actis constet, quidque sibi uideatur, ubi collegis suis satis explicuit, (5) secundum maiora ** uota (6) totius collegii nomine concipit sententiam (7) breuem, actis (§. CCLXXIV.) legibus (§. CCLXXV.) & stylo *** collegii conformem, atque suffultam rationibus **** suis. Hanc ubi (8) reuidit ordinarius, (9) in formam epistolæ describit, (10) descriptæ tam menses, quibus acta collegio tradita & ab eo remissa sunt, quam (11) sportularum pro concepta sententia soluendarum quantitatem adscribit, ac denique (12) sententiam & acta sigillo collegii munit actuaris.

- * Horum numerus pro uarietate collegiorum uariat. In Magdeburgensi collegio fuerunt olim XI. scabi-

*) BOEHMER *Elem. I. Cr.* sect. I. §. 280.

scabini & scultetus moderator. Hoc ad exemplum Christi & discipulorum factum esse fabulatur gl. *Weichb.* art. 16. nr. 3.

** Iam olim scabini non poterant, nisi cum reliquis, sententiam ferre. *Weichb.* art. 100. & si inter eos dissensus esset, cautum erat, ut maior pars concluderet. *BRUMMER de Scabinis* c. VIII. §. 7. *OCKEL de palat. reg.* th. 84.

*** Hic admodum uariat, & alibi perpetuus, alibi temporarius est. Scabini & Icti *Saxōnici* sub initium sententiæ partes processus repetunt. *Helmstadiensēs* hanc repetitionem negligunt, in causa inquisitionis per modum responsi sententiam ferentes. Solemnia uerba, quibus unumquodque collegium solet uti, ut ab alio distinguatur, iam adducere non iuuat. Quasdam formulas dabo in appendice. Illud tamen quin adducam nequeo, quod (a) leuiora delicta, quæ relegationis aut minore pœna adficiuntur, dicantur *Begünstigung*; (b) ea, quæ uindictæ pœna corporis adficiuntur, mox specificè exprimantur, mox *Verbrechen* audiant, (c) capitalis delicti specificum nomen semper addatur; (d) ubi aliqualis causa mitigandi adest, solet addi: *es wolte dann die hohe Landes- / Herrschaft in Ansehung ic.*

**** Sententiis reum ad torturam uel pœnam criminalem condemnantibus inferi solent rationes decidendi ex iure & factò desumptæ *R. I.* 1654. §. 61. Quod fieri sæpe præstat, ut scilicet (a) defensionis media reo non adimantur, nec (b) ansa præbeatur disputandi de uero significato uerborum sententiæ *u. c.* quid sibi uelint uerba: *zu verweisen, menschlich zu torquieren.* *KRESS d. de ration. decid. in uariis iuribus & resp. c. V. §. 10. seq.*

§. CCLXXXVI.

caute.

Sententiam concepturus caueat, (1) ut fidem habeat literis informatoriis (§. CCLXXIV. *) *b*), aut (2) per alios acta legat; (3) ut uerbis utatur dubiis; (4) ut pronuntiet alternatiue, aut (5) ubi alternatiuæ sententiæ locus est, confundat usum uerborum adhiberi solitorum: oder & er fõnte und wolste denn ic.

§. CCLXXXVII.

Cautiones
iudicis &

Iudex caute agens (1) neque reo, neque illius defensori significat ICTorum collegium, ad quod acta transmissurus est, & (2) ubi hoc cognouit reus, alii iubet acta tradi (§. CCLXXXII, 2.) *c*); (3) ubi post responsionem rei ad articulos conquisiuit indicia, audiuit testes, & alia suscepit, quæ ad reum conuincendum faciunt, prius non transmittit acta, quam defensionem conscripsit, uel etiam ad fiscalis monita respondit reus *d*); (4) toties, quoties dubitat, num hoc uel illud sit agendum? ICTos consulit *e*).

§. CCLXXXVIII.

defensoris.

Defensor cautus, qui (1) acta integra *f*)
ac

b GRANZ c. tr. c. 5. m.
2. sect. 3. a. 4. n. 497.

c) Diff. THOENNI-
KER c. l. c. XIV. nr. 18.
seq.

d) Bayser *pr. crim.*
c. VII. §. 1. p. m. 370.

e) C. C. art. 219. §. 1.
f) OLDEKOP *obs.*
crim. l. 8.

ac (2) literas informatorias, quas inspicere alicubi licet ei *g*), generaliter conceptas cognouit, curat, ut (3) ea, si reus innocens est, aut sumtus ferre tenetur, *sine mora* (4) ad *ICTos* in loco non adeo remoto commorantes transmittantur. Illa cautio, qua actis inuolutis & iudicii sigillo munitis defensor sigillum addit suum, paucis in locis adhiberi potest *b*), atque adhibita frustranea est *i*).

TIT. XXIII.

DE

SENTENTIAE PVBLICATIONE,

ET

PVBLICATAE EFFECTIBVS.

§. CCLXXXIX.

Vbi acta a *ICTis* extraneis remissa sunt, Intimatur iudex sententiam eamque integram *sententia criminalis statim ** uel *publicat*, uel *intimat*. Inter publicationem & intimationem hæ intercedunt differentia: (1) quod illa solemniter in iudicio ***, hæc citra solemnitates extra iudicium, (2) illa a iudice, hæc ab iis, quos delegauit **** iudex, fieri soleat.

* Ratio-

g) Ord. Crim. Boruss. de appellat. in caus. crim. c. 8. §. 11. Hannover. min q. 7. III. 3.
Crim. Instr. c. 1. §. 1. *i*) THOENNIKER
b) Diss. OLDEKOP c. l. c. XIV.